

KINEVEZÉSEK

Dr. Karácsonyi Béla egyetemi docent a József Attila Tudományegyetem Tanácsának javaslata alapján a művelődésügyi miniszterhelyettes 1973. december 1-től 3 évre megbízta az Egyetemi Könyvtár igazgatói teendőinek ellátásával.

Dr. Hunh Péter egyetemi tanár a Szervetlen és analitikai kémiai tanszékre, **dr. Sirokmán Ferencné** docens a Növényélet-tani tanszékre, **dr. Bartók Mihály** docens a Szerveskémiai tanszék-re tanszékvezetői kinevezést kapott 1974. január 1-től 1979. június 30-ig.

CÍMADOMÁNYOZÁSOK

Az egészségügyi miniszter a Szegedi Orvostudományi Egyetem javaslata alapján **dr. Lusztig Gábornak**, a kecskeméti megyei kórház főorvosának címzetes egyetemi tanári címet, **dr. Pintér Miklósnak**, a gyulai megyei kórház főorvosának címzetes egyetemi docensi címet adományozott. Az adományozó leveleket a SZOTE Általános orvostudományi Karának dékánja, **dr. Guba Ferenc** egyetemi tanár adta át.

AKADÉMIAI SZÉKFOGLALÓ

Dr. Leindler László egyetemi tanár, a matematikai tudományok doktora, akadémiai levelező tag január 3-án megtartotta székhelyi előadását a Magyar Tudományos Akadémián „Vizsgálatok a Fourier-analízis köréből” címmel.

NYILATKOZAT A FRANCIA RÁDIÓBAN

A közelmúltban a Francia Rádió kiküldött munkatársai nagyszabású riportorozatot készítettek hazánkról. Ennek anyagát háromórás műsor keretében sugározta a párizsi France-Culture adóállomás. A Budapesten, közéletünk több vezető személyiségevel folytatott beszélgetések után a francia rádiók ellátogattak Szegedre is. Itt többek között hosszabb nyilatkozatot adott nekik **dr. Martonyi János** egyetemi tanár, a JATE Államigazgatási jogi tanszékének vezetője, **Martonyi professzor Alkotmányunknak az országgyűlés által 1972-ben elfogadott új rendelkezéseiről, választási rendszerünkről, valamint közigazgatásunk országos és helyi szerveinek strukturájáról és működéséről** tájékoztatta a francia rádió hallgatóit.

PETRI PROFESSZOR AMERIKÁBAN

A SZOTE I. számú Sebészeti klinikájának igazgatója, **dr. Petri Gábor** egyetemi tanár négyhónapos tanulmányútra az Amerikai Egyesült Államokba utazott. Az Egészségügyi Minisztérium küldteként tanulmányútra ideje alatt a veseátültetés kérdéseivel foglalkozik, s több tudományos előadást tart amerikai egyetemeken.

KGST KÜLDÖTTÉG

A Tudományos és Műszaki kutatásokat koordináló állandó magyar kormánybizottság kiküldetésében **dr. Horváth Imre** egyetemi tanár vezetésével **dr. Gulács Sándor** docens és **dr. Zöllei**

Mihály adjunktus januárban Tallinban járt és részt vett a KGST koordinációs értekezletén.

SZOVJET TUDÓSOK A BOLYAI INTÉZETBEN

A Magyar Tudományos Akadémia vendégeként a József Attila Tudományegyetem Bolyai Intézetébe érkezett két hónapra **F. G. Arutjunján** jereváni matematikus. A JATE vendégeként a közelmúltban 10 napot töltött a Bolyai Intézetben **A. A. Talaljan**, az Örmény Tudományos Akadémia levelező tagja.

ACTA

A József Attila Tudományegyetem Magyar irodalomtörténeti tanszékének legfrissebb Actája **Csukás István** egyetemi tanár tanulmányát közli Jókai és a nemzetiségiek címmel.

ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓ

A szegedi Sajtóház Művészklubjában író-olvasó találkozó rendeztek, amelyen **Hegedűs András** íróval, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatójával beszélgettek **Polner Zoltán** újságíró vezetésével.

CS. PATAJ MIHÁLY TÁRLATA SZABADKÁN

Szeged jugoszláv testvérvárosában Szabadkán a Képzőművészeti Találkozó Székházában **Cs. Pataj Mihály** festőművész, főiskolai tanár harmincegy olajfestményéből és nyolc collage-alkotásából kiállítást rendeztek. A tárlatot **Dér István** festőművész, főiskolai adjunktus nyitotta meg.

NYUGDÍJASOK BÚCSÚZTATÁSA

A tudományegyetem Állatélet-tani tanszékén bensőséges hangulatú ünnepségen búcsúztatták a közelmúltban a nyugdíjba vonuló **Mráz Géza** asszisztensét és **Molnár Jánosné** takarítónőjét. Az eseményen jelen volt **dr. Fodor Géza** egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem rektora, s 40 éves egyetemünkön végzett munkájáért jutalomban részesítették **Mráz Gézát**.

PÁRTNAPOK

Az MSZMP József Attila Tudományegyetemi Bizottsága február 7-én délután az aulában pártnapot tartott, aminek előadója **Siklós János**, a Népszava főszerkesztője volt. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán február 7-én **Szabó G. László**, a városi pártbizottság osztályvezetője volt a pártnap előadója.

SZALAGAVATÓ

Tudományegyetemünk Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziuma negyedik osztályos tanulóinak hagyományos szalagavató bálját február 8-án este rendezik a Hungaria szálloda termeiben.

DOKTORAVATÁS

A József Attila Tudományegyetem Tanácsa február 2-án délelőtt az aulában 89 nappali tagozaton végzett jogászt avatott doktorrá. Február 9-én délelőtt az aulában a JATE Tanácsa esti és levelező tagozaton végzett jogászokat, valamint a Bölcsész-tudományi Karon és a Természettudományi Karon korábban végzett tanárokat avat doktorrá.

A múlt esztendőben hiába várták a **Somogyi-könyvtári híradó „előfizetői”** a Közművelődési Palotából több mint egy évtized óta rendszeresen, évnegyedenként postázott kis folyóiratukat, mert ezen évfolyam megjelenése egy jó évvel eltolódott. Ami kétségteljes, nem múlik: 1973. decemberi dátummal a 12. évfolyam összevont 1-4. számaként most mégis megjelent immár **Somogyi-könyvtári műhelyként** a város és a megye jelenleg egyetlen helyismereti periodikája. Amint arról a szerkesztő tájékoztatott bennünket, a megyei könyvtári átszervezés folytán a Híradó könyvtárelméleti, illetve módszertani írásai ezután a **Csongrád megyei Könyvtárosban** kapnak majd helyet, a Műhely pedig eddigi teljes terjedelmét a helyismeretnek szentelheti.

2

Hogy a szerkesztő már korábban is jól sáfárkodott a Híradó Örökség rovatával, azt épp e lapban publikált összefoglalásunkból is kitűnhetett (1959: 6. és 14.). Ezek kiegészítéseket a mostani szám recenzioja előtt érdemes mintegy repertórium gyanánt adatszérien összefoglalni a Híradó 1970-1972. évi számaiban közreadott helyismereti anyagot.

E három évfolyam egyetlen hosszabb írása a Szabó Tibor tollából származó **Szeged oktatástörténete** című tanulmány, melynek eddig három része csak a Ratio Educationisig terjedő időszakot öleli fel, miért is az olvasó folytatását várja (72/2, 3 és 4). Hábermann Gusztáv a reformkori Szeged jeles alakjának, a város országgyűlési követének életútjával foglalkozó tanulmánya (**Regegy Ferdinand 1808-1858** 72/2) ugyancsak joggal ébreszti fel bennünk azt a várokozást, hogy a levéltári kutatásokat folytató ny. ügyvéd sok mindent megír még városunk jogász-értelmiségének múltjából. Cikke mellé sorolható a 93 éves korában publikáló **Horváth Ferenc** írását az egykori polgármesterről (**Emlékezés Lázár Györgyre** 72/3), amely arra figyelmeztet bennünket, hogy mekkora fontossága van a személys emlékek rögzítésének és közreadásának. Időben előreláthatóan említésre kell tennünk két munkásmozgalm-történeti memoárról (**Pusztai József: Munkásmozgalmi emlékeinkből** 71/1; **Dáni Jánosné: Dáni János pályája** 71/1), melyek közül az

előbb említett sajnálatos módon — egyébként e műfaj lényegéből fakadó egyéni beállítottsága következtében — aktuális ellenvetésekhez vezetett.

A kutatókat jól segíthetik, de az olvasók számára is érdekesegek az olyan közlemények, mint a **Szeged országgyűlési képviselői 1722-1971** 71/2, valamint a **Szeged díszpolgárai 1833-1945** 71/4 c. összeállítások. Az utóbbiból pl. kiderült, hogy a gr. Szechenyi Istvántól Rákosi Mátýásig, ill. Tildy Zoltánig terjedő — összetételében persze igen vegyes — díszpolgárságból ma már egyedül **Szent-Györgyi Albert** él.

A Híradó e három évben igen sokat foglalkozott urbanisztikával, egészen pontosan település, ill. építéstörténettel. Péter László **utcanév-történeti közleményei** (71/3; 71/4) mellett, dicsérelg kell szólnunk két, 1935-ben, ill. 1928-ban írt kézirat tanulmány közreadásáról (**Cs. Sebestyén Károly: Szeged utcanevei** 70/4; **Rerich Béla: Művészi városterek és a szegedi fogadalmi templom körül építendő tér kérdése** 72/1) is. Ugyancsak a szerkesztő tollából látott napvilágot **A Közművelődési Palota építéstörténete 1895-1897.** c. igen tanulságos írás (70/2).

A Palotában maradvá emléjtük meg **Bezeredy Istvánnak** a **Móra könyvtáregyesítő terve** 1921-ben c., az egyelőre még sajnálatosan negyedrangú kérdés-ként kezelt egyetem-történet szempontjából is jelentős írását (71/4). (A probléma egyébként ma sem vesztette el aktualitását, hiszen — ha a szervezeti egység nem is kerülhet szóba — a tervbevolt modern Dóm téri Könyvtári és Levéltári Palota igen közel hozná intézményeinket.)

Szeged iroklasszikusának munkásságával több publikáció foglalkozik. (Vajda László: **A diákpoéta. Móra Ferenc: félegyházi öröksége** 71/2; Péter László: **Emléklap Móra Ferenc esküvőjére** [„Ejszakai” 1902. júl. 14.] 70/4; **ú. Móra Ferenc levelei Juhász Gyulához** 72/1).

3

A Műhely 1973-as összevont száma a Híradótól örökölt, terjedelmileg kibővített Örökség rovatát ugyancsak a könyvtár és a múzeum egykori gazdájának, **Móra Ferencnek** e komor témáról is mély humorral megírt 1918. november-december cikksorozatával nyitja (**A szegedi cenzorjártás története**). Szervesen kapcsolódik ehhez **Oltvai Ferencnek** **A cenzúra szegedi történetéből** c. kis írása, amely a

Szeged és Vidéke c. lap egyik 1917-es afférja kapcsán konkrét példát is hoz a világháború idején bevezetett kivételes hatalom e részének gyakorlása köréből.

A lap horizontjának tágulását, megyei kitekintését dokumentálja **Vársányi Péter Vársárhelyi históriák** c., a szerkesztő szavával élve „a néprajz és a szépirodalom kettős ígézetében, mindkettő határára” született írása, amely tulajdonképpen mutavány egy valamikor talán megjelenő könyvből. Igen érdekes **Huszka Lajos Szatymazi kapások és úri birtokok** c. mikro-társadalomtörténeti tanulmánya, ill. adatgyűjteménye; kár, hogy a szerző elmulasztotta megjelölni forrásait.

Varannai Aurél **A donátor** címmel Vasváry Ödönt, Magyar-Amerika történetének áldozatkész forrásgyűjtőjét mutatja be, aki — mint ismeretes — teljes gyűjteményét a Somogyi-könyvtárra hagyományozta.

Az Adattár rovatban **Kormányos András** az Egyetemi Könyvtár gyarapodása alapján pótlásokat tesz **A Magyar Tanácsköztársaság dokumentumai Szegeden** c., 1959-ben megjelent munka sajtó-bibliográfiájához, **Klárfalvi Aladár** **A repülés történetének szegedi emlékei**-ről ad rövid összefoglalást, Péter László pedig **Szegedi cégernevek** címmel nyújt át egy csokort a város egykori vendéglőinek és üzletházainak elnevezéseiből. (A sok érdekes elnevezés közül csak néhány: „A zöld oroszlanhoz”, „Kék macskához”, „Az önkényes tüzoltóhoz”, „A sörbiztoshoz”, „Halál kocsmá”,...) Végül említést kell tennünk arról a nagyon hasznos szegedi névmutatóról, amely a Mikszáth-kritikai kiadás 55-59. kötetéihez készült, valamint arról, hogy a Szemle rovat három tanulságos kritikát tartalmaz.

4

Nemrégiben máshoj már szóvettem egy helyismereti folyóirat hiányát. A **Somogyi-Könyvtári műhely** — amely egyébként a JATE sokszorosító üzemében készülő 200 példányban, szerény, de csinos külsejűvel — egyik kiindulópontja, mondhatni csirája lehet a májnap, mostmár talán sokáig nem késő **Szegedi Szemlének** is, amely nagyobb publikitást adna a helyismerettel hivatászerűen vagy csupán mellesleg foglalkozó kutatók eredményeinek. Addig is, amíg ez meglesz, érdeklődéssel várjuk a Műhely további számait.

R. J.

Kísérleti nevelési terv

A jövő tanévtől kezdve a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán kísérletképpen bevezetik a nevelési tervet. Ennek előzményeként múlt év márciusában a kar állami és pártvezetése, valamint oktatási és nevelési bizottsága a Művelődésügyi Minisztérium egyetemi fősztályának megbízásából megállapodtak a terv kidolgozásának részleteiben és megkezdődött a munka.

A tervet, melynek előterjesztése egyébként ez év februárjában esedékes, pályázat formájában valósították meg. A pályázat résztvevői különböző tanszék-ektatói voltak és dolgozataikban a hazai nevelés hat legfontosabb területét érintő tapasztalataikat, elképzeléseiket írták le. A beérkezett pályamunkák tartalmának értékelése, illetve szintetizálása értéktagú bizottság feladata. **Dr. Duro Lajos** docens, a Pszichológiai Tanszék vezetőjét és **dr. Agoston György** egyetemi tanárt, a Pedagógiai Tanszék bizottság tagjait kérjük meg, hogy tájékoztatassák lapunk olvasóit a készülő nevelési tervről. Elmondták, hogy:

Az oktatás tartalmi és szervezeti korszerűsítésének színvonalához képest az egyetemen elmaradt a nevelés, a személyiségformálás fejlődési útje a szocialista társadalom követelményeitől. Erre az oktatáspolitikai parthatározat is felhívja a figyelmet. A nevelőmunka megtervezése és a nevelési tervkészítésének összehangolása során megvalósuló elmaradás nem kár sajátosság, hanem a nevelési folyamat bonvolultságából és ellenmondásos jellegéből adódóan felsőoktatásunk egyik általa-

nos problémája. Mint tanárképzéssel foglalkozó egyetemi kar, különösen érdekelték vagyunk tehát abban, hogy a leendő pedagógusokat szakmai, ideológiai, emberi vonatkozásban az eddiginél jobban készítsük fel élethivatásuk gyakorlására, a tanulóifjúság szocialista szellemű nevelésére.

Ha a korszerűsítési munkálatok továbbvitelében a nevelés „felzárkóztatását” tekintjük egyik sarkalatos feladatunknak, akkor ebben segítségünkre lehet a hallgatók egész tanulmányi idejére kiterjedő nevelési terv és program kidolgozása. E feladat teljesítését a bonvolultságát jelzi az, hogy a szocialista országokban és hazánkban is csak az utóbbi években találkozunk ilyen irányú, szórványos kezdeményezésekkel. A rendelkezésre álló hazai és külföldi nevelési tervék és programok — BME Közlekedésmérnöki Kar. tanárképző főiskolák, Veszprémi Vergyipari Egyetem, illetve a leningrádi Gercen Pedagógiai Főiskola, a Zsdánov Egyetem, az odesszai Mecsnikov Egyetem stb. — arról tanúskodnak, hogy mindegyik dokumentum az intézmény jellegének és sajátosságainak megfelelően igyekszik felvázolni nevelési céltrendszert és a megvalósítás módját. Mivel ezek közül azonban egyik sem adaptálható teljes mértékben a mi viszonyaink között, elsősorban a reformmunkálatok eddigi eredményeként szerzett hazai nevelési tapasztalatok figyelembevételével tehetünk kísérletet a nevelési terv kidolgozására.

A Szerkesztő Bizottság véleménye szerint a nevelési tervnek hármas funkciója van; 1. konkretizálja a szocialista közép-

iskolai tanárképzés, a tanári személyiségformálás legfontosabb nevelési feladatainak és követelményeinek rendszerét; 2. körvonalazza a kari nevelési feladatrendszer folyamatos, a képzési időszak egészére kiterjedő megvalósítást szolgáló ajánlott tevékenységi formákat, és eszközöket; 3. megjelöli az irányításért és a gyakorlati megvalósításért felelős tényezők szerepét és tevékenységük összehangolási lehetőségeit. A nevelési terv, min; alapidokumentum nem törekedhet teljességre, hanem első sorban azokat a kereteket foglalja össze, amelyek az egész kar viszonylatában támpontokat adhatnak a nevelőmunka egységes szemléletén alapuló, tervszerű végzéséhez. Ezért azt a rendező elvet követjük, hogy a kísérleti jellegű nevelési tervben csak néhány fő feladatot emeljük ki, s lehetőleg számoljunk a reál-tásokkal.

A bizottság a nevelőmunka fő irányait a következőkben határozta meg: az önálló tanulás képességének kialakítása; az eszmei-politikai — erkölcsi meggyőződés fejlesztése; a társadalmi-közéleti aktivitás és közösségi magatartás nevelése; a pedagógus hivatástudat elmélyítése; a kulturális és művelődési igények és szokások fejlesztése; a testkultúra, az öntevékeny sportolás, az egészséges életmód igényének nevelése.

A „keret-dokumentum” szemléletesen érzékelteti azt is, hogy a feladatok teljesítését előkészítő, illetve alkott a korszerű oktatással és a hallgatókvaló nevelési foglalkozás oktatási kereteken kívüli színterével.

CSILLAG ANDRÁS

FEHÉR FERENC

1974. január 7-én kísértük utolsó útjára **Fehér Ferenc** tanszéki laboráns, SZOTE Gyógyszertechnológiai Intézetének munkatársát. Megdöbbenve hallottuk a hírt az új esztendő első munkanapján, hogy egyik legrégebbi munkatársunk december 30-án 54 éves korában hirtelen elhunyt. Az óév utolsó munkanapján, szilveszterre készülöve jókedvűen búcsúztunk tőle s nem gondoltuk, hogy többé nem találkozunk. Tudtuk, egészsége nem volt mindenben kielégítő, de távozásának ez a hirtelensége mégis megdöbbenített, váratlan volt.

Fehér Ferenc 1962-ben kapcsolódott be az intézet munkájába és nagy igyekezettel sajátította el a számára akkor új feladatokat. Töretlen szorgalommal vett részt az intézet munkájában, sokszor észrevétlenül segítve a munkatársait. Más munkaterületeken szerzett tapasztalatait is eredmé-

nyesen hasznosította. A gyógyszerész hallgatók gyakorlati oktatásának eredményesebbé tétele érdekében, a technikai előkészítésben fáradhatatlan volt. Szerette a fiatalokat, együttértett velük, nehézségeik, gondjaik megoldásában szívesen volt segítségükre.

A közösségi munkában mindig példásan részt vett. Jó kedélye sokszor jelentett segítséget azokban a napokban is, amikor az intézet kényserű költőzködése nehéz feladatok elé állították a munkatársakat. 1971-ben a sok évi jó munkája elismeréseként a Törzsgárda jelvény bronz fokozatát adományozták neki.

12 évet dolgozott körünkben, úgy érezzük, jellegzetes alakja mindig közöttünk maradt. Követlensége és a közösséghez való ragaszkodása emlékét maradvóvá teszi számunkra.

DR. KOVÁCS LÁSZLÓ